

СУЧАСНІ ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ ЯК ФАКТОР БЕЗПЕКИ ПСИХОСОМАТИЧНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ УКРАЇНИ

Корнієнко О. В.

ВСТУП

Основними мотивами підготовки власного розділу до колективної монографії на тему: “Сучасні освітні стратегії під впливом розвитку інформаційного суспільства та євроінтеграції” були декілька ідей які зацікавили та мотивували систематизувати результати власної науково-педагогічної діяльності, участі у різних конференціях, підготовці наукових публікацій, навчальних вебінарах, спеціалізованих навчальних програмах для викладачів, науковців на різних платформах, підготовлених як українськими, так і закордонними фахівцями впродовж останніх років.

Перше, найбільш вагомий мотив це те, що для потенційних авторів монографії відкривається можливість підготувати матеріали в межах семи запропонованих тем, від висвітлення вагомих теоретико-методологічних аспектів проголошеної проблеми до специфічних прикладних аспектів впровадження новітніх навчальних стратегій підготовки фахівців гуманітарних та природничих спеціальностей активного, динамічного інформаційного суспільства в Україні.

Друге, вважаю доцільним провести короткий порівняльний огляд публікацій фахівців різних країн світу, власних напрацювань з метою пригадування перших реальних кроків впровадження інноваційних навчальних програм з застосуванням наступних програм Google Class, Skype, E-mail, Microsoft Power Point, Viber, Messenger, Facebook, інтерактивних дошок, використання онлайн платформ: “Miro”, “Explain everything”, створення інтерактивного контенту, організації командної роботи онлайн.

Третє, запропонувати представникам та учасникам *Center for Ukrainian and European Scientific Cooperation* для обговорення та поширення особисті матеріали науково-педагогічного напрацювання з застосуванням різних сучасних інформаційних та інтернет технологій. Добрим словом пригадую останні три роки продуктивного співробітництва з поважним міжнародним центром.

1. Загальний огляд змісту навчальних посібників, матеріалів наукових конференцій, монографій про розвиток динамічного інформаційного суспільства

Звернув увагу на зміст монографії Бочарова Б. П. *“Інформаційні технології в освіті”*¹ Монографія присвячена дослідженню інформаційних технологій в освіті та впровадженню їх у навчальний процес та систему керування навчальним закладом. Запропоновано підхід для вирішення задачі раціонального формування фонду бібліотеки навчального закладу. Наведена модель і методи управління розподіленою навчальною системою. Аналізується досвід використання запропонованих технологій. Чотири розділи монографії логічно та структурно представлені з включенням важливих порад усім учасникам освітнього процесу: студентам, аспірантам, докторантам, викладачам, науковцям, відповідальним фахівцям з забезпечення сучасних інтерактивних технологій та інтернет комунікацій, керівникам навчальних закладів України.

Автор з особливим інтересом підійшов до описання четвертого розділу *“Інформаційні технології розширення можливостей системи MOODLE”*. Цінним для читачів є включений опис бази даних Moodle, поданий на сайті Moodle.org, лаконічний. Його адреса: http://docs.Moodle.org/dev/Database_schema_introduction

Група авторів С. М. Злепко Тимчик С. В, Федосова І. В., та ін., Вінницького національного технічного університету опублікували опублікували навчальний посібник *“Сучасні інформаційні технології в науці та освіті”*²

Навчальний посібник з дисципліни з відповідної дисципліни містить найважливіші поняття про методи і принципи застосування інформаційних технологій при проведенні наукових досліджень та підготовці магістрів в галузі електроніки, радіотехніки, телекомунікацій та біомедичної інженерії денної та заочної форми навчання.

Звертаю увагу авторів колективної монографії та потенційних читачів на цінні думки авторів. Інформаційні технології, як це стає очевидним, виступають уже не тільки інструментарієм, що доповнює систему освіти і функціонування науки, а своєрідним імперативом встановлення нового порядку знань та його структур, в т. ч. і освітнього середовища. Одним з варіантів розвитку і конкретизації

---

¹ Бочаров Б. П. Інформаційні технології в освіті : монографія / Б. П. Бочаров, М. Ю. Восводіна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 197 с.

² Сучасні інформаційні технології в науці та освіті : навчальний посібник [Електронний ресурс] / С. М. Злепко, С. В. Тимчик, І. В. Федосова та ін. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – (PDF, 161 с.)

високотехнологічного освітнього середовища є підхід, що висуває президент і виконавчий директор Jason Johnston *Online Teaching Consulting*, який вважає, що престижних коледжів, на прикладі е-освіти визначається однією і тією ж логікою в історії будь-якої нової технології. Він називає цю послідовність подій “PC паттерном” (PC Pattern)³:

1. Після того як нова дружна технологія представлена, при всій її зручності противники технології стверджують, що її важко розвивати і продавати.

2. Ентузіасти, багато з яких молодь, “закохуються” в нову технологію і просувають її.

3. Панівні експерти з існуючої технології не сприймають об’єктивно нову, тому що вважають, що нова технологія не може бути настільки ж зручною та ефективною як та, яку вона замінює.

4. Незважаючи на несхвалення експертів, існує високий споживчий попит на нову дружню технологію.

5. Ринкові сили починають переважати над думкою експертів і нова технологія, в кінцевому рахунку домінує.

Продовжуючи власну розвідку опублікованих матеріалів звернув увагу на актуальну статтю Любович А. А., Єсіна О. Г., “Сучасні інформаційні технології в освіті”⁴. Звичайно важливо поширити позицію авторів з урахуванням того, що автори приймали участь у студентській науковій конференції. Автори роблять наголос на наступних пріоритетах важливих процесів.

Інформатизація суспільства забезпечує:

1. Активне використання інтелектуального потенціалу, що постійно розширюється, сконцентрованого в друкованому фонді, науковому, виробничому на інших видах діяльності його членів.

2. Інтеграцію інформаційних технологій з науковим, виробничим, ініціюючим розвитком усіх сфер суспільного виробництва, інтелектуалізацію трудової діяльності

3. Високий рівень інформаційного обслуговування, доступність будь-якого члена суспільства до джерел достовірної інформації, візуалізацію представленої інформації, правдивість використаних даних.

Інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) – засоби пов’язані зі створенням, збереженням, передачею, обробкою і управлінням

---

³ Jason Johnson-Executive Director of Online Learning and Course of Production University of Tennessee, Knoxville <https://www.linkedin.com/in/jasonpauljohnston>

⁴ Любович А.А Сучасні інформаційні технології в освіті /А.А.Любович, О.Г.Єсіна // Інформатика та інформаційні технології: студ. наук. конф., 20 квітня 2015 р.: матер. конф. Одеса: ОНЕУ. С. 118-120.

інформації. Цей широко вживаний термін включає в себе всі технології, що використовуються для спілкування та роботи з інформацією.

Наступна теоретико-методологічна стаття групи авторів Hafiak A., Alyoshin S., Borodina E. , Diachenko-Bohun A. “*Modern information technologies as the basis of educational informatization process*”⁵

Стаття присвячена аналізу та дослідженню інноваційних методів навчання студентів в умовах розвитку індустрії інформаційних технологій. Актуальні проблеми професійної підготовки фахівців аналізуються за умов розвитку інформаційного суспільства та досліджуються шляхи їх вирішення. Проаналізовано роль інформаційних технологій у вищих навчальних закладах. На даний час основними напрямками навчального процесу є використання автоматизованих систем і комплексів, експертних систем і систем підтримки прийняття рішень, розробка інформаційних технологій для моделювання різноманітних об'єктів і процесів. Додатково аналізували різні методи навчання з використанням сучасних технологій. Одним із спеціальних засобів навчання є доступність, швидкість отримання знань у зручний час, можливість індивідуального курсу засвоєння знань.

Фокусуємо увагу читачів під час аналізу першого розділу монографії на висловлені слушні погляди досліджуваної проблеми у статті Symonenko N.N “*Management of educational services using innovative teaching methods*”⁶. Високий рівень інформаційної культури споживачів освітніх послуг вимагає особливо ретельного перегляду. Пріоритетною повинна бути можливість для учнів, студентів користуватися технічними засобами. Вказана проблема є пов'язаною з більш загальною інформаційною культурою суспільства. Сьогодні досягнуто значного прогресу в Україні щодо можливостей доступу до мережі Інтернет, але все-таки така доступність повинна супроводжуватися комп'ютерною грамотністю користувачів. ***Важливою тенденцією сьогодні є те, що у розвинених країнах світу формується новий інформаційний образ людей.***

Справа в тому, що інформаційний простір суспільства швидко створює нові навички, стереотипи поведінки, нові культурні вимоги і навіть нові цінності. Нове інформаційне середовище змінює саму людину, весь спосіб життя і професійну діяльність. Кількість інформації

---

⁵ Hafiak A., Alyoshin S., Borodina E. , Diachenko-Bohun A. Modern information technologies as the basis of educational informatization process *Системи управління, навігації та зв'язку*, 2019, випуск 3(55) С.84-88 [http:// www doi: 10.26906/SUNZ.2019.3.084](http://www.doi: 10.26906/SUNZ.2019.3.084)

⁶ Symonenko N.N. Management of educational services using innovative teaching methods / N.N. Symonenko // Pacific State University Bulletin. 2012. № 2. P. 201–206.

яка збільшується експотенціально в інтернеті є фактором "передозування інформації", що призводить до дезінформації.

Для логічного завершення першого розділу колективної монографії вважаємо за доцільне пригадати підготовлені матеріали науковців гуманітарних та природничих спеціальностей різних навчальних закладів України та їх продуктивні виступи на третій Всеукраїнській Інтернет-конференції 26–27 березня 2021 року на тему: *“Сучасні інформаційні технології в освіті і науці”*⁷. Всього опубліковано 52 текстів тез(доповідей) учасників. Загалом автори, викладачі, науковці з інтересом ділитися власним досвідом впровадження сучасних інтернет та комунікативних навчальних технологій з рахуванням викладання базових дисциплін гуманітарного та природничого спрямування.

Виділяю деякі прізвища та теми тез учасників конференції які на мою суб’єктивну точку зору заслуговують на увагу:

1. Рибалко Л. М., Киричок Ж. М. *“Візуалізація показників здорового способу життя за допомогою 3d моделі Matlab”*

2. Паршуков С. В. *“Організація дистанційного навчання в університеті”*

3. Гавришак І. І., Проців О. Я. *“Дистанційне навчання у вищих медичних навчальних закладах”*

4. Шимкова Ю. М. *“Використання ментальних карт в навчальній діяльності студентів”*

5. Медведєва М. О. *“Візуалізація навчального матеріалу засобами онлайн сервісів”*.

6. Тишковець М. П. *“Microsoft teams викладання української мови як іноземної”*

7. Клеба А. І. *“Організація спільної роботи учасників освітнього процесу послугами хмарних сервісів”*

8. Решетник Ю. В., Лампіка Я. І., Михайлуца О. В. *“Використання Google Jamboard з метою реалізації зворотнього зв’язку під час вивчення фізики”*

9. Галик С. Д. *“Дидактичні аспекти створення е-посібників трудового навчання”*

10. Куценко С. Ю *“Використання мобільних технологій на уроках історії в умовах змішаного навчання”*

---

⁷ Сучасні інформаційні технології в освіті і науці : 3 Всеукр. наук. Інтернет-конф., 26-27 березня 2021 р. : (зб. матеріалів) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ін-т інформаційних технологій і засобів навч. НАПН України [та ін.] [редкол.: Медведєва М.О. (голов. ред.), Ткачук Г.В., Жмуд О.В., [та ін.]. Умань : Візаві, 2021. 194 с.

2. Впровадження очно-дистанційного навчання на прикладі концепції «Безпеки та підтримання психосоматичного здоров'я студентської молоді» (2006–2009 роки) (на матеріалах опублікованої статті)

Поетапний розвиток, удосконалення авторської концепції вимагає проведення систематичного аналізу, порівняння, перегляду опублікованих раніше матеріалів тез конференцій, статей, підготовки розділів колективних монографій, участі у національних та міжнародних програмах підвищення кваліфікації, навчальних вебінарах з урахуванням такого важливого феномену як комплексні фактори психосоматичне здоров'я учнівської та студентської молоді України та інших держав світу під впливом динамічно розвиваючогося світу інформаційних технологій, нових викликів представникам освітнього середовища. Заслугове на увагу посилання на статтю автора Корнієнка О. В., опублікованої у 2009 році⁸ По-перше, необхідно пригадати усім нам про актуальні питання реформування освіти в Україні. Кремінь В. Г., писав у той час про національну програму "Освіта. Україна XXI сторіччя" у змісті якої передбачено забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України у трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації.⁹ Вимушений включити принципові теоретико-методологічні та емпіричні розділи статті для колективного читання оцінювання та поширення тому, що даний тематичний випуск був опублікований у друкованому форматі в 2009 році, не мав на той час цифрового ідентифікатора, відповідного доступу до баз даних інтернет-середовища. Свідомо включаю посилання на роботи перших українських авторів, які проклали шлях для впровадження новітніх цифрових навчальних технологій. За останні роки над впровадженням нових навчальних технологій працюють різні фахівці, наприклад, у статті Малінко О.,¹⁰ "*Дистанційна освіта: організаційна структура, психолого-педагогічні основи, фінансування і управління*" розглядаються базові вимоги, щодо розробки навчально-

---

⁸ Корнієнко О.В. Очно-дистанційна концепція "Безпека та підтримання психосоматичного здоров'я" студентської молоді (2006–2009 роки) Вища освіта України – Додаток 4, том. V(17). 2009 Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". С. 128-134.

⁹ Кремінь В.Г. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України), 20 грудня 2000.

¹⁰ Малінко О. "Дистанційна освіта: організаційна структура, психолого-педагогічні основи, фінансування і управління." //Дир. школи, ліцею, гімназії. – 2002. – № 6.

методичних матеріалів, що потребує врахування психологічних закономірностей сприйняття, пам'яті, мислення, уваги, а також, вікових особливостей студентів. У наступній роботі двох авторів Коваль М., Шуневич Б.,¹¹ “Електронне дистанційне і комбіноване навчання у львівських вищих освітніх закладах” проводиться огляд організації навчального процесу з впровадженням дистанційної форми навчання у декількох вузах.

Виділяючи прізвища новаторів навчального процесу, які створили теоретико-методологічну базу та представили власні напрацювання поетапного впровадження комбінованих форм традиційного та дистанційного навчання, з глибоким авторським підходом кожного з наведених фахівців: (Степашко В.,¹² Гуров Е. А.,¹³, Ханкала А.,¹⁴ Добровольська С. В.,¹⁵ Представлені авторські роботи охоплюють аналіз робіт психолого-педагогічного спрямування. У доступній літературі вітчизняних фахівців ми не знайшли згадувань про результати викладання дисципліни медико-психологічного та психодіагностично-корекційного спрямування особистості студентів різних спеціальностей через комбіновані методи навчання.

Цінним для читача даного розділу монографії буде аналіз перших публікацій закордонних фахівців. Закордонні фахівці представляють інші результати організації та напрацювання практичного досвіду дистанційної освіти за даними Cathy Bishop-Clark, Beth Dietz-Uhler, Amy Fisher¹⁶, які роблять акцент на значенні типу особистості та його впливу на ефективність дистанційного навчання. У навчальному посібнику Elaine Allen, Jeff Seaman¹⁷ наводяться дані порівняння міри розповсюдження на впровадження даної системи навчання на прикладі дослідження тисячі вищих навчальних закладів у США за

---

¹¹ Коваль М., Шуневич Б. Електронне дистанційне і комбіноване навчання у львівських вищих освітніх закладах // Педагогіка і психологія професійної освіти: Науково-методичний журнал. 2006, № 1. С. 199-203.

¹² Степашко В. Організаційні і психолого-педагогічні аспекти дистанційної освіти // Освіта і упр. 2000 (2001). Т. 4, № 1/2. С. 141–148

¹³ Гуров Е. А. Дистанційна освіта як психолого-педагогічна проблема // Шляхи реформування заочної (дистанційної) вищої освіти: Всеукр. наук.-метод. конф., 11–13 жовтня 2000 р. / Укр. акад. друкарства. К., 2000. С. 48–49.

¹⁴ Ханкала А. Педагогічні взаємодії у навчанні на відстані з перспективи психології // Вісн. Акад. дистанц. освіти. 2004. № 2. – С. 79–84.

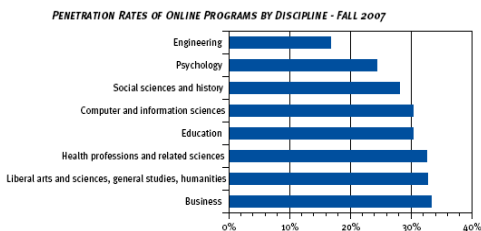
¹⁵ Добровольська С. В. Психолого-педагогічні аспекти дистанційного навчання як засіб модернізації сучасного процесу освіти // Упр. шк. 2004. № 3. С. 27–28.

¹⁶ Cathy B., Beth D., Amy F. The Effects of Personality Type on Web-Based Distance Learning // Journal of Educational Technology Systems. Volume 35, Number 4. 2006-2007.

¹⁷ Elaine Allen, Jeff Seaman Staying the course online Education in the United States. Copyright 2008 by Sloan. All right reserved. Published in 2008. Printed in the United States of America.

2007 навчальний рік. Нижче наводиться малюнок з перекладом основного змісту Мал. № 1.

Examining fall 2007 penetration rates for the eight discipline areas shows roughly equally proportional representation online. The single exception is engineering, where only 16 percent of the institutions offering engineering programs have a fully online engineering program. This compares to a range of 24 percent (psychology) to 33 percent (business) for the other discipline areas.

Рис. 1. Динаміка впровадження дистанційного навчання за переліком спеціальностей у США за 2007 рік

За даними 2007 року на прикладі восьми дисциплін слідує приблизно однакове співвідношення. Одним із виключень, є *“інженерні науки”*, всього тільки 16% вищих навчальних закладів пропонують відповідні повні дистанційні курси з даної дисципліни. Ці данні можливо порівняти з співвідношенням 24% *“психології”* до 33% *“бізнесу”*.

Тому вважаємо за доцільне, представити результати авторської: очно-дистанційної концепції: *“Безпеки та підтримання психосоматичного здоров'я молоді”* на факультеті психології за 2006–2009 навчальних років.

Основні організаційні та прикладні положення авторської концепції

1. Навчальний процес та реалізація програми відбувалася на трьох факультетах: радіофізичному та психології, соціології з 2006-2009 початкових років.

2. Об'єктом дослідження виступали студенти вищезгаданих факультетів *“практичного здорової студентської молоді”*, на межі умовного *“нормального”* та *“відхиляючого від норми”* психосоматичного здоров'я впродовж навчання на першому – четвертому курсах.

3. Предметом дослідження – індивідуально-психологічні особливості перших ознак погіршення психосоматичного здоров'я (крайні прояви типологічних, характеристик, емоційної стабільності/нестабільності; складних проявів інтегральності темпераменту; виснаження, шлункові скарги, болі у різних частинах тіла, серцеві скарги; депресивний та неврозоподібний стан; особистісна

та ситуативна тривожність; патологічні прояви акцентуації певного типу; екстремально-патологічні прояви міжособистісних відношень) та їх психокорекція, психопрофілактика для підтримання оптимального стану здоров'я студентів.

4. Новизна програми полягає у навчанні та проведенні психодіагностичних досліджень, як очної, так і дистанційної взаємодії викладача (tutor) з студентами при викладанні нормативної дисципліни “Безпека та підтримання психосоматичного здоров'я молоді” та інших предметів через безпосереднє спілкування у аудиторії та електронну пошту.

5. Важливою складовою виконання програми є підготовка навчальних матеріалів у електронному вигляді, журналів академічних груп у програмах Microsoft Office Word, Excel, Power Point 2007 з включенням прізвищ, імен, дати, місяця народження, особистої фотографії студента для більш ефективного запам'ятовування та ідентифікації під час навчального процесу, спілкування і сприйняття учасників у програмі Skype та проведення відео конференцій у реальному часі (декілька студентів та викладач)

6. Самостійна робота студентів була в центрі уваги та виконанні завдань для семінарських та практичних занять у електронному вигляді: Microsoft Office Word, Excel, Power Point 2007 та інших програмах та надсиланні викладачу (tutor) до початку заняття і перевірки правильності виконаних завдань.

7. Перевагою очно-дистанційної програми навчання є можливість спілкування викладача (tutor) з студентами у зручний час без використання додаткових аудиторій та сприяє підвищенню інтересу та мотивації студентів до нових методів навчання, враховуючи специфіку стилю життя сучасної молоді та захоплення комп'ютерними технологіями.

8. Загалом проведено комплексних досліджень з 2006 по 2009 навчальних років на прикладі 488 студентів першого та четвертих курсів Київського національного університету імені Тараса Шевченка з них 216 юнаків та 272 дівчат через очно-дистанційну програму навчання.

9. Специфіка досліджень полягала у паралельному проведенні комплексних досліджень з застосуванням чотирьох блоків психодіагностичних методик у кількості 12 опитувальників з урахуванням того, що 70% даних були отримані в умовах аудиторії, 30% через дистанційну взаємодію викладача та студентів через електронну пошту.

- перший: індивідуально-психологічний та психофізіологічний
- другий: особистісно-орієнтований
- третій: психосоматично-орієнтований

– четвертий: міжособистісно-орієнтований.

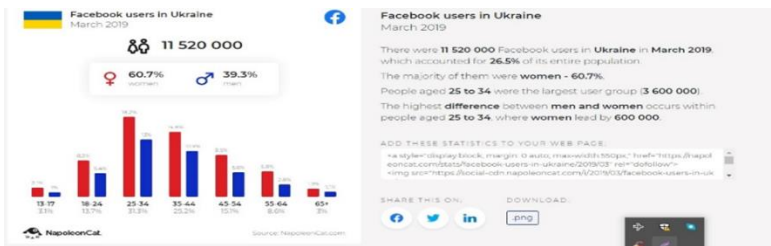
10. Отримані результати емпіричних досліджень: очно-дистанційної концепції: “*Безпеки та підтримання психосоматичного здоров'я молоді*” проходили апробацію через участь у науково-практичних конференціях та опубліковані у збірниках праць: Чернігівського державного педагогічного університету (2005), Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (2005) Рівненського державного гуманітарного університету (2007,2008), Національного університету податкової служби України (2008), Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (2009), Хмельницького національного університету (2009) та Київського національного університету імені Тараса Шевченка(2009).

3. Дискусія та обговорення можливостей застосування Facebook в навчальній, науковій та професійній діяльності фахівців гуманітарного та природничого спрямування

Група викладачів Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ підготували ґрунтовну публікацію на тему: “*Використання Facebook в роботі філолога*”¹⁸ включили відповідні посилання на фахівців які розробляли даний напрямок, поділилися власним досвідом. Автори публікації роблять висновок про те, що “Facebook” набуває на сьогоднішній день все більшої популярності. Він є лідером за активністю відвідування проєкту: 45% зареєстрованих на цьому порталі користувачів відвідують його щодня, а 70% – частіше ніж один раз на день. Можливості “Facebook” для філолога може охопити майже всі сфери навчальної та педагогічної діяльності. Ряд таких функцій як: вільний доступ до своїх файлів (презентації, документи Word, фото), а також паролі до інших сервісів з пошуку інформації таких як онлайн бази знань, онлайн словників та різних онлайн бібліотек; синхронізація даних з декількома учнями одночасно; зберігання всієї історії активності в папці “Архів”; наявність вже існуючих або можливість створювати власні групи з вивчення іноземної мови; до записів у групах або на власній сторінці можливість прикріплювати фотографії, аудіо- або відеофайли, документи, нотатки, опитування тощо.

---

¹⁸ Інформаційні технології 2018: зб. тез V Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців, 17 трав. 2018 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; Відповід. за вип.: М.М. Астаф'єва, Д.М. Бодненко, О.М. Глушак, О.С. Литвин, В.В. Прошкін, С.М. Рижко-Семенюк. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. С. 18-19.

Рис. 2. Кількість українців зареєстрованих у Facebook

Актуальними на сьогоднішній день є інформаційні дані від аналітичного портала NapoleonCat¹⁹ кількість українців зареєстрованих у Facebook перевищує 11 млн. Це 26,4% від усього населення країни. І це більше, ніж аудиторія будь-яких інших соціальних мереж. Включно з LinkedIn. В Україні ним користуються близько 2 млн. осіб, що становить лише 5% населення. Додається мал. № 2 для візуального підтвердження даних.

За даними досліджень Незалежної Освітньої Корпорації TeachHub²⁰ для сучасного педагога корисними в соціальній мережі Facebook можуть стати такі функції, як створення реклами, сторінок, груп та подій; обговорення публікацій, фото чи відео; організація опитувань та голосувань; спілкування в режимі реального часу; додавання декількох контактів до чату; організація відеозв'язку; можливість групової діяльності тощо.

Соціальну мережу Facebook можна використовувати для:

- групового навчання (для роботи в навчальних міні-групах);
- персонального навчання (для самоосвіти);
- випадкового навчання (можливість пізнавати щось нове неспівомо);
- внутрішньо шкільного навчання (використання з метою інформування щодо функціонування навчального закладу та заходів, пов'язаних з цим).

Звертаю увагу на корисність представлені інформації для учителів загальноосвітніх шкіл. Facebook як мережу, також, доцільно використовувати для проведення позакласної роботи і для спілкування між учасниками олімпіад, змагань, літніх шкіл, семінарів, таборів,

¹⁹ Аналітичний портал NapoleonCat <https://napoleoncat.com/stats/facebook-users-in-ukraine/2019/03/>

²⁰ Незалежна Освітня Корпорація TeachHub. <http://teach-hub.com/ideji-vykorystannya-merezhi-facebook-dlya-navchannya/>

гуртків та ін., що дозволяє не тільки створити позитивний емоційний клімат заходів, а і підвищити їхню якість проведення.

Незалежна Освітня Корпорація поширила інформацію з включенням практичних порад та результатів застосування Facebook в навчально-виховній роботі.

1. Література: створення профілю (або групи) головного герою твору та додавання потрібних зображень, посилань, обговорень, які відповідають характеру цього герою (наприклад, група Ліна Костенко. Вірші).

2. Відстеження подій в житті відомих людей, які пов'язані з вивченням певної теми (наприклад, сторінки письменників Оксани Забужко чи Олександра Жовни).

3. Вивчення географії (публікація інформації про географічні об'єкти, їхні фотознімки та рельєф з посиланням на інтерактивні карти тощо). Прикладом є відкрита група Цікава географія

4. Спілкування з однолітками з інших міст чи країн (в тому числі й у процесі виконання дослідницьких завдань).

5. Проведення швидких опитувань з будь-якої теми (в рамках навчальних чи наукових досліджень), вивчення суспільної думки тощо.

6. Розміщення фотоальбомів зі світлинами з подорожей, шкільних заходів, олімпіад, конкурсів тощо.

7. Використання хештегів для відслідковування дописів та обговорень з тематики, що вивчається. Наприклад, хештег #коллайдер або #collider допоможе переглянути сторінки та дописи, в яких зустрічається цей термін.

8. Швидке спілкування з батьками стосовно навчання учнів, повідомлення новин тощо.

9. Організація інтерактивних конкурсів для школярів (наприклад, конкурс Весела наука) та багато інших.

Успішна професійна реалізація сучасного вчителя неможлива без його участі в різних конкурсах, форумах, конференціях, спілкування в професійних спільнотах, про які він може швидше дізнатися саме з мережі Facebook:

Teach Hub Corporation, конкурс “Учитель року”, ED LAB: Платформа Інноваційної Освіти, рух EdCamp Ukraine, Освіторія, Global Teacher Prize Ukraine та інші.

Отже, сучасний вчитель може ефективно використовувати соціальну мережу Facebook як для більш ефективного та цікавого навчання учнів, так і для свого розвитку та професійного вдосконалення.

4. Facebook як платформа аудиторного/дистанційного викладання/навчання (особистий досвід 2018–2021 роки)

Відповідні матеріали якої включені до збірника “*International scientific and practical conference Pedagogy, Psychology and teaching methods: conference proceedings*“, що відбулася у місті Рига, Латвія, у липні 16-17, 2021 року.²¹

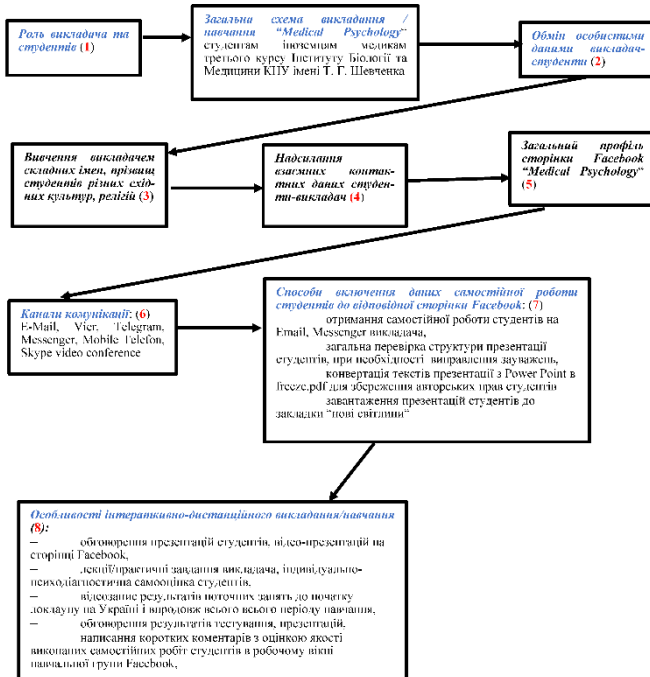
Ключовим питанням даного розділу монографії є розкриття змісту та демонстрація деяких фрагментів викладання/навчання дисципліни “*Medical Psychology*“ студентам іноземцям медикам третього курсу Інституту Біології та Медицини КНУ імені Т. Г. Шевченка з урахуванням досвіду викладача аудиторно-дистанційної роботи на платформі Facebook. Включаю як приклад одну із ключових фотографій на прикладі Мал. 3.

Рис. 3. Приклад однієї з основних сторінок “*Medical Psychology*” на Facebook

Наступним важливим кроком є включення узагальненого мал. 4 “Загальна схема викладання/навчання “*Medical Psychology*“ студентам іноземцям медикам третього курсу Інституту Біології та Медицини КНУ імені Т. Г. Шевченка

²¹ Корнієнко О.В. Facebook як платформа аудиторного/дистанційного викладання/навчання (особистий досвід 2018-2021 роки). *International scientific and practical conference Pedagogy, psychology and teaching methods: conference proceedings*, July, 16-17, 2021.Riga Latvia: Baltija Publishing, 2021. P. 192-196. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-49>.

Рис. 4. Загальна схема викладання/навчання “Medical Psychology” студентами іноземцями-медиками третього курсу Інституту Біології та Медицини КНУ імені Т. Г. Шевченка

Переходимо до демонстрації виконаних завдань студентами-медиками третього курсу на прикладі мал. 5.

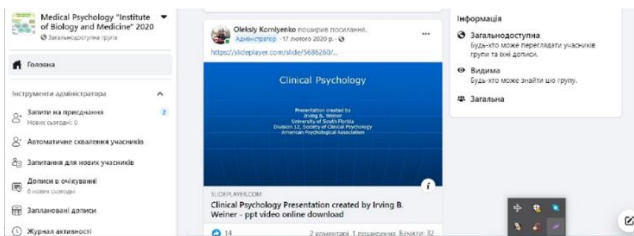
Рис. 5. Презентація студента третього курсу Ali Hosseini from group E2 on the topic “Anxiety”

За змістом наступного мал.6 можна бачити як проходило дистанційне обговорення захищеної презентації студента. Наприклад, 10 учасників відмітили якість змісту презентації відповідним символом Facebook 👍, проглянули 48 учасників, встановлено одне поширення. Більшість студентів захищали свої презентації через Skype video conference підтримали пропозицію викладача включати повний текст відео до робочої сторінки Facebook, з запрошенням одногрупників у якості оцінювачів. На нашу думку даний підхід в організації дистанційного викладання/навчання є прогресивним та забезпечує доступ до самостійного перегляду, вивчення усіх рекомендованих навчально методичних матеріалів та результатів самостійного роботи студентів.

Рис. 6. Демонстрація дистанційного обговорення захищеної презентації студента

Наступним продуктивним особистим досвідом було завантаження рекомендованих відео провідних зарубіжних фахівців. У змісті наступного рис. 7 представлена інформація про Clinical Psychology. Presentation created by Irving V. Winer -ppt video online down load. Результат самостійної роботи з оцінювання та самостійного опрацювання представлений як те, що 14 учасників відмітили значення рекомендованого відео 👍, встановлено одне поширення, два коментарі, 32 незалежних експертів проглянули даний матеріал.

Рис. 7. Clinical Psychology.Presentation created by Irving V. Winer -ppt video

1. У результаті проведеного змішаного навчання з вивчення дисципліни “*Medical Psychology*” для студентів іноземців третього курсу медиків різних країн Сходу: Ірану, Іраку, Індії, Південної Кореї, Японії, Африки, Єгипту Інституту Біології та Медицини КНУ імені Тараса Шевченка 2018–2019 навчального року ми прийшли до наступних узагальнюючих висновків з окресленням перспектив удосконалення методики змішаного навчання за надзвичайних умов розповсюдження Covid-19 на Україні та інших регіонах світу.

2. Висловив особисті враження про особливості співпраці з студентами 15 академічних груп, загальною кількістю 129 осіб. Необхідно було враховувати широкий комплекс чинників які впливали на результативність навчально-виховної роботи з студентами різних культурних, національних та релігійних традицій, різним рівнем інтелекту, мотивації до навчання, навичками володіння англійською мовою для професійного застосування. Значним опосередкованим чинником який був досліджений та активно обговорювався на парах це врахування індивідуально-психологічних особливостей студентів, встановлення довірливих взаємин через емпатичне слухання, створення клімату довіри, взаємопідтримки впродовж навчального процесу.

3. Дієвими виявилися теми під час вивчення курсу “*Medical Psychology*” з урахуванням майбутньої професійної діяльності лікарів, непрямого спілкування різними людьми на межі постійно-конкуруючих та взаємодоповнюючих станів “*внутрішньої картини здоров'я*” та “*внутрішньої картини хвороби*”. Тому, значний час був приділений вивченню індивідуальної типології особистості за Карлом Густавом Юнгом та двох факторної теорії особистості Ганса Юргена Айзенка (інтро-екстраверсії, емоційної стабільності/нестабільності). Було проведене індивідуально-психодіагностичне дослідження особистості кожного студента з побудовою відповідного профілю з практичним закріпленням навичок візуально-діагностичного оцінювання головних героїв навчальних відео. На відповідній сторінці Facebook можливо знайти збережені відеоматеріали проведених занять в аудиторіях Інституту Біології та Медицини, КНУ імені Тараса Шевченка.

4. Важливим з академічної точки зору є проведення загального порівняння успішності складання студентами іноземцями планового заліку з “*Medical Psychology*” 15 академічних груп, загальної кількості студентів 129 осіб. Оцінки “Відмінно” на межі 90–95 балів отримали 47 студентів, “Добре” – 50 студентів з показниками 75–86 балів, “Задовільно” – 70–73 балів. 13 студентів не були присутніми на заліку і виявилися не допущеними до його складання.

ВИСНОВКИ

1. Комплексним результатом підготовки розділу монографії на тему: *“Сучасні освітні стратегії як фактор безпеки психосоматичного здоров'я студентів України”* є мотивація автора знайти відповідне місце серед запропонованих семи напрямків (тематик) запланованої до публікації та поширення серед представників наукової громадськості України колективної монографії з актуальним для нашої країни напрямком *“Сучасні освітні стратегії під впливом розвитку інформаційного суспільства та євроінтеграції”*

2. Представлені комплексні напрацювання можуть претендувати на забезпечення відповідного третього запропонованого напрямку змісту колективної монографії: *“Розвиток медіаграмотності як важливий елемент інформаційної гігієни Українського суспільства”*. За останніми емпіричними дослідженнями вітчизняних та закордонних фахівців загальної та профілактичної медицини, соціальної гігієни, медичної психології, психотерапії та інших суміжних наук очевидними є реальні факти протистояння між активним розвитком сучасних інтернет та мультимедійних технологій, відповідних навчальних програм з невідповідністю учнівської, студентської молоді для адекватного використання сучасних можливостей та освітніх стратегій.

3. Детально описані результати автора, проведений огляд публікацій закордонних та вітчизняних фахівців, особисті роботи автора можливо розглядати як позитивний приклад мотивації, навчання та заохочення учнів, студентів, вчителів, викладачів використовувати сучасні мультимедійні технології в професійній діяльності.

АНОТАЦІЯ

Загальна структура змісту колективної монографії включає чотири розділи логічно взаємопов'язані за метою, завданнями та внутрішньою логікою висвітлення як теоретико-методологічних, так і прикладних аспектів досліджуваної теми впродовж багаторічної професійної діяльності викладача, науковця. Доцільним на нашу думку для потенційних читачів та коментаторів представленого *першого розділу* монографії буде аналіз провідних публікацій вчених-науковців України, різних вузів у напрямку перших розвідок теоретико-методологічних прикладних аспектів та набуття навичок застосування новітніх інформаційних технологій, навчальних програм для усіх учасників освітнього процесу (учнів, студентів, викладачів, адміністрації вузів, батьків). *Другий розділ* монографії є прикладом можливостей поєднання прикладних програм застосування фахівцями різних країн світу з включеною розгорнутою авторською розробкою на тему: *“Безпеки та*

підтримання психосоматичного здоров'я студентської молоді" (2006–2009 років). *Третій розділ* колективної монографії необхідно розглядати комплексну пропедевтику для узагальнення можливостей застосування Facebook в навчальній, науковій та професійній діяльності фахівців гуманітарного та природничого спрямування. *Четвертий розділ* очевидно є переконливим прикладом продуктивного застосування очно-дистанційної програми медичної психології студентам медикам іноземцям третього курсу різних країн Сходу: Ірану, Іраку, Індії, Південної Кореї, Японії, Африки, Єгипту Інституту Біології та Медицини КНУ імені Тараса Шевченка 2018–2019 навчального року Усі учасники освітнього процесу на прикладі нашої держави мають використовувати платформу Facebook як власне соціальне обличчя для поширення власних ідей, концепцій, пошуку однодумців у різних країнах світу. Провідною тезою даного розділу монографії можуть слугувати очевидні перспективи застосування сучасних мультимедійних, комп'ютерних технологій з комплексною метою, надійною підготовкою сучасних фахівців гуманітарних та природничих наук за умов дотримання балансу між навчанням та володінням методами психопрофілактики можливих проявів неврозподібних, депресивних станів психологічного супроводу учасників освітнього процесу.

Література

1. Бочаров Б. П. Інформаційні технології в освіті: монографія / Б. П. Бочаров, М. Ю. Воєводіна: Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 197 с.
2. Сучасні інформаційні технології в науці та освіті: навчальний посібник [Електронний ресурс] / С. М. Злепко, С. В. Тимчик, І. В. Федосова та ін. Вінниця : ВНТУ, 2018. (PDF, 161 с.)
3. Jason Johnson-Executive Director of Online Learning and Course of Production University of Tennessee, Knoxville <https://www.linkedin.com/in/jasonpauljohnston>
4. Любович А.А Сучасні інформаційні технології в освіті / А.А. Любович, О.Г. Єсіна // *Інформатика та інформаційні технології*: студ. наук. конф., 20 квітня 2015 р.: матер. конф. Одеса: ОНЕУ. С. 118-120.
5. Hafiia A., Alyoshin S., Borodina E. , Diachenko-Bohun A. Modern information technologies as the basis of educational informatization process *Системи управління, навігації та зв'язку*, 2019, випуск 3(55) С. 84-88 [http:// www doi: 10.26906/SUNZ.2019.3.084](http://www.doi: 10.26906/SUNZ.2019.3.084)
6. Symonenko N.N. Management of educational services using innovative teaching methods / N.N. Symonenko // *Pacific State University Bulletin*. 2012. № 2. P. 201–206.

7. Сучасні інформаційні технології в освіті і науці : 3 *Всеукр. наук. Інтернет-конф.*, 26-27 березня 2021 р. : (зб. матеріалів) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ін-т інформаційних технологій і засобів навч. НАПН України [та ін.] ; [редкол.: Медведєва М.О. (голов. ред.), Ткачук Г.В., Жмуд О.В., [та н.]. Умань : Візаві, 2021. 194 с.

8. Корнієнко О.В. Очно-дистанційна концепція “Безпека та підтримання психосоматичного здоров’я” студентської молоді (2006-2009 роки) *Вища освіта України Додаток 4*, том. V(17). 2009 Тематичний випуск “*Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*“. С. 128-134.

9. Кремій В.Г. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України), 20 грудня 2000 .

10. Малінко О. "Дистанційна освіта: організаційна структура, психолого-педагогічні основи, фінансування і управління." // *Дир. школи, ліцею, гімназії*. 2002. № 6.

11. Коваль М., Шуневич Б. Електронне дистанційне і комбіноване навчання у львівських вищих освітніх закладах // *Педагогіка і психологія професійної освіти: Науково-методичний журнал*. 2006, № 1. С. 199-203.

12. Степашко В. Організаційні і психолого-педагогічні аспекти дистанційної освіти // *Освіта і упр.* 2000 (2001). Т. 4, № 1/2. С. 141–148.

13. Гуров Е. А. Дистанційна освіта як психолого-педагогічна проблема // Шляхи реформування заочної (дистанційної) вищої освіти: *Всеукр. наук.-метод. конф.*, 11–13 жовтня 2000 р. / Укр. акад. друкарства. К., 2000. С. 48–49.

14. Ханкала А. Педагогічні взаємодії у навчанні на відстані з перспективи психології // *Вісн. Акад. дистанц. освіти*. 2004. № 2. С. 79–84.

15. Добровольська С. В. Психолого-педагогічні аспекти дистанційного навчання як засіб модернізації сучасного процесу освіти // *Упр. шк.* 2004. № 3. С. 27–28.

16. Cathy B., Beth D., Amy F. The Effects of Personality Type on Web-Based Distance Learning // *Journal of Educational Technology Systems*. Volume 35, Number 4. 2006-2007.

17. Elaine Allen, Jeff Seaman Staying the course online Education in the United States. Copyright 2008 by Sloan. All right reserved. Published in 2008. Printed in the United States of America.

18. Інформаційні технології 2018: зб. тез V Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців, 17 трав. 2018 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; Відповід. за вип.: М.М. Астаф'єва, Д.М. Бодненко, О.М. Глушак, О.С. Литвин, В.В. Прошкін, С.М. Рижко-Семенюк. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. С. 18-19.

19. Аналітичний портал Napoleon Cat [https:// napoleoncat.com/stats/facebook-users-in-ukraine/](https://napoleoncat.com/stats/facebook-users-in-ukraine/) 2019/03/

20. Незалежна Освітня Корпорація TeachHub. <http://teach-hub.com/ideji-vykorystannya-merezhi-facebook-dlya-navchannya/>

21. Корнієнко О.В. Facebook як платформа аудиторного / дистанційного викладання/навчання (особистий досвід 2018-2021 роки). International scientific and practical conference Pedagogy, psychology and teaching methods: conference proceedings“, July, 16-17, 2021.Riga Latvia: Baltija Publishing, 2021. P.192-196. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-49>.

Information about the author:

Korniienko Oleksiy Vasylovych,

Ph.D.(Psychology), Docent, Humanities
and Social Science Department, International Faculty,

Kyiv Medical University
2, Boryspilska str., Kyiv, 02099, Ukraine